

Särskilt utlåtande

Bevarande- och utvecklingsplan
för världsarvet Örlogsstaden
Karlskrona

Vad är ett särskilt utlåtande?

Granskningsskedet

Granskningsskedet är det sista av totalt två tillfället där allmänheten, föreningar och myndigheter med flera kan lämna synpunkter på förslag till Bevarande och utvecklingsplan för världsarvet Örlogsstaden Karlskrona. Det första skedet var under samrådet som ägde rum 18 oktober–29 november 2024. Det andra tillfället var under granskningen som ägde rum 16 maj – 20 juni 2025.

Synpunkter från granskningen sammanställs och kommenteras i ett särskilt utlåtande. I dokumentets kommentarer redovisas kommunens ställningstaganden till inkomna synpunkter, huruvida de tillgodoses eller inte samt en motivering. Detta särskilda utlåtande presenteras i samband med antagandet av översiktsplanen.

Hur ska dokumentet läsas och var kan jag få mer information?

Detta särskilda utlåtande är en sammanfattning av de synpunkter som inkommit under granskningstiden. Originalyttrandena finns hos Karlskrona kommun, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och lämnas ut på begäran.

Varje yttrande sammanfattas under en rubrik namngiven efter vem som yttrat sig. Yttrandet besvaras sedan efter sammanfattningen i en blå ruta under rubriken *kommentar*.

Privatpersoner benämns med initialer i sammanfattningen. Detta för att underlätta i samband med nätpublicering. När granskningsutlåtandet publiceras på nätet tas personuppgifter (förnamn, efternamn och fastighetsbeteckning) i rubrikerna bort och enbart initialer lämnas kvar.

Överklaga

Bevarande- och utvecklingsplan för världsarvet Örlogsstaden Karlskrona är ett tematiskt tillägg till översiktsplanen. Ett tematiskt tillägg till översiktsplanen är inte ett juridiskt bindande dokument, därför kan inte innehållet i planen överklagas. Överklagan kan enbart ske om Bevarande- och utvecklingsplan för världsarvet Örlogsstaden Karlskrona inte har tagits fram på ett lagenligt sätt eller om en annan instans än kommunfullmäktige har antagit planen. Alla som bor i Karlskrona kommun, äger fast egendom i kommunen eller är taxerad till kommunalskatt i kommunen har rätt att överklaga planen.

Innehållsförteckning

Vad är ett särskilt utlåtande?	3
Innehållsförteckning	4
Inledning	5
Förteckning av inkomna yttranden	5
Förändringar av planförslaget.....	6
Yttranden	7
Länsstyrelsen	7
Enskilda sakägare	8
Föreningar och intresseorganisationer	8
Myndigheter, organisationer och bolag.....	8
Politiska partier.....	9
Nämnder, förvaltningar och kommunala bolag.....	9
Företag.....	9
Övriga inkomna yttranden	12
Sändlista vid granskningen	14

Inledning

Bevarande- och utvecklingsplanen för världsarvet Örlogsstaden Karlskrona, har varit föremål för granskning 16 maj – 20 juni 2025. Granskningstiden har annonserats i lokalpressen fredagen den 16 maj 2025.

Under granskningstiden har Bevarande och utvecklingsplanen för världsarvet Örlogsstaden Karlskrona funnits tillgänglig digitalt på Karlskrona kommuns webbplats: www.karlskrona.se

Förteckning av inkomna yttranden

Insändare:	Datum:	Kommentar:
Länsstyrelsen	2025-06-16	Ingen erinran
Sakägare		
-		
Föreningar och intresseorganisationer		
-		
Myndigheter, organisationer och bolag		
Försvarsmakten	2025-07-02	Förlängd svarstid Ingen erinran
Statens Fastighetsverk	2025-07-07	Ingen erinran
Politiska partier		
-		
Nämnder, förvaltningar och kommunala bolag		
Kultur- och fritidsnämnden	2025-06-23	Ingen erinran
Företag		
Trossö & Wämö Fastigheter	2025-06-09	
Övriga inkomna yttranden		
Anonym	2025-05-28	
Anonym, via kommunens hemsida	2025-05-28	
Anonym, via kommunens hemsida	2025-06-18	
Y S	2025-06-21	

Förändringar av planförslaget

- Bevarande- och utvecklingsplanen har förtydligats med information om utskriftsfunktionen.
- Bevarande- och utvecklingsplanen kommer att uppdateras på grund av att riksdagen fattat beslut om en ny Plan- och bygglag som träder i kraft 1 december 2025. Ändringarna som görs föranleder att materialet skickas på en ny granskning.

Yttranden

Länsstyrelsen

Granskningsyttrande för Bevarande och utvecklingsplan för världsarvet Örlogsstaden Karlskrona, Karlskrona Kommun

Er beteckning: MSN.2022.4553

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade den 6 maj 2025 att bevarande och utvecklingsplanen för världsarvet Örlogsstaden Karlskrona ska bli föremål för granskning. Förslag skickas nu till myndigheter, föreningar och andra berörda.

Bevarande- och utvecklingsplan för världsarvet Örlogsstaden Karlskrona är digital och syftar till att åstadkomma en hållbar utveckling av världsarvsstaden Karlskrona. Förslaget finns tillgängligt på www.karlskrona.se/bevarandeochutvecklingsplan

Bevarande och utvecklingsplanen innehåller riktlinjer för hur världsarvets och stadens kulturhistoriska värden ska bevaras samtidigt som stadens utvecklingsmöjligheter lyfts. Planen ska förtydliga hur kommunen värderar stadens värden så att redan befintliga lagkrav i plan- och bygglagen ska kunna efterlevas.

Länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen konstaterar att de synpunkter vi hade i samrådsskedet har tillgodosetts helt och hållet. Även andra ändringar som har gjorts i planen inför granskningsskedet bidrar till att göra den ännu tydligare. Sammantaget anser Länsstyrelsen att Bevarande- och utvecklingsplanen kommer att vara ett värdefullt redskap i arbetet med att ta till vara stadens rika kulturvärden.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Sofia Engzell med planarkitekt Anna Thyrvin som föredragande. I ärendet har även bebyggelseantikvarie Magnus Johansson deltagit.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Enskilda sakägare

Inga enskilda sakägare har yttrat sig över bevarande- och utvecklingsplanen för världsarvet Örlogsstaden Karlskrona.

Föreningar och intresseorganisationer

Inga föreningar eller intresseorganisationer har yttrat sig över bevarande- och utvecklingsplanen för världsarvet Örlogsstaden Karlskrona.

Myndigheter, organisationer och bolag

Försvarmakten

Försvarmakten bedömer att planförslaget i sin nuvarande utformning inte riskerar medföra påtaglig skada på riksintresse för totalförsvarets militära del.

Försvarmakten har inga synpunkter på granskningsförslag för bevarande- och utvecklingsplan för världsarvet Örlogsstaden.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Statens Fastighetsverk

SFV har tidigare lämnat kommentarer på planen i samrådsskedet 2024-10-25, se dnr 4182/24. I yttrandet framförde SFV några synpunkter i syfte att stärka planen. Karlskrona kommun har arbetat in dessa förslag i granskningsförslaget.

SFV har inget att erinra emot planen och ser att det är positivt att kommunen tagit fram en bevarande- och utvecklingsplan och bedömer att den har ett väl genomarbetat innehåll som blivit än bättre med de ändringar och tillägg som gjorts.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Politiska partier

Inga politiska partier har yttrat sig över bevarande- och utvecklingsplanen för världsarvet Örlogsstaden Karlskrona.

Nämnder, förvaltningar och kommunala bolag

Kultur- och fritidsnämnden

Vi ser positivt på att ändringarna i bevarande- och utvecklingsplanen för världsarvet Örlogsstaden Karlskrona har genomförts utifrån nämndens tidigare kommentarer och synpunkter från föregående samråd.

Med detta i åtanke bedömer vi att inget ytterligare yttrande är nödvändigt från vår sida vid detta tillfälle.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Företag

Trossö & Wämö Fastigheter

Hej, Ni nämner att handlingen inte innebär några nya krav eller restriktioner, med andra ord finns det inga nya, icke tidigare skriftligt dokumenterade utpekade värden som framkommer i handlingen, oavsett kulturhistorisk, konstnärlig eller annat? Det är ett begränsat antal personer som yttrat sig i handlingen om hur kommunen värderar staden. Det finns ingen risk att de åsikterna kommer att skifta genom åren allt eftersom personer byts ut? Så är fallet historiskt varför skulle det vara annorlunda i framtiden?

Hur länge ska den här handlingen ligga till grund för era beslut, har den ett bäst före datum? I handlingen står det att på flera fastigheter har fastighetsägaren förvanskad fastigheten och ovarsamt genomfört renoveringar. Renoveringar som i det flesta av fallen har skett efter dialog med kommunen samt bygglov som också har erhållits, av kommunen.

Hur ska det här väga mot de ökade kraven på energiförbrukning. Insatser som efterfrågas är ofta väldigt kostsamma när mer eller mindre samma intryck kan ges av en liknande produkt med ex. annat materialval. Det kommer att bli problem när bankerna mer och mer ställer högre krav på ex. energideklarationen och energieffektivitet. Det är motsägelsefullt i många lägen. Med tanke på utvecklingen den senaste tiden så kommer vi snart få

krav på åtgärder av kommunen som bankerna inte lånar ut pengar till. Vem ska då äga och förvalta alla fastigheter? Vet av egen erfarenhet att det första Karlskrona kommun gjort de senaste decennierna är att dra ner på det planerade underhållet på deras egna fastigheter som ett resultat av att det blivit för dyrt att utföra åtgärder som kommunen själva kräver.

Får samma uppfattning när det gäller solcellsinstallationer. Eftersom vi inte får tillgodoräkna andra fastigheters förbrukning på en installerad solcellsanläggning så önskar ni att vi ska göra små installationer på samtliga hus. Men ni vill inte tillåta oss att göra installationer på tak som syns från gatan!? Då tar ni beslut om vilka fastigheter som ska ha en begräsning i deras möjlighet att vara energieffektiva.

- Solceller. Att montera solceller på en byggnad med särskilt höga kulturhistoriska värden inom ett område som omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelse kräver vanligtvis lov även om solcellerna följer byggnadens form (PBL 9 kap 3c § 2.).

Det verkar just nu som att det här stycket inte kommer att vara aktuellt redan nästa år. Uppdaterar ni er handling?

Detta skriver regeringen på deras hemsida (publicerat 21 feb 2025): Större frihet för fastighetsägare De nya reglerna innebär förenklingar i kravet på bygglov och en utökning av åtgärder som får strida mot detaljplan eller områdesbestämmelser, för att fastighetsägare ska få större frihet att själva bestämma över hur deras fastigheter ska utvecklas. Det tycker vi som fastighetsägare är välkommet. Men det känns inte som att Karlskrona kommun är med på tåget, håller ni med?

Kommentar: Bebyggelseinventeringen där byggnadernas värden pekas ut och som är en del av bevarande- och utvecklingsplanen gjordes 2018 och har sedan dess använts av Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen. Framför allt så har underlaget använts vid bedömningar i samband med bygglovshandläggning. Skillnaden blir nu att underlaget blir känt och tillgängligt för alla, fastighetsägare lik väl som handläggare på Karlskrona kommun.

Synen på bebyggelse och hur den värderas ändras över tid och kommer med all säkerhet fortsätta att göra så. Bevarande- och utvecklingsplanen är ett tematiskt tillägg till översiktsplanen Karlskrona 2050. Översiktsplanen och i det här fallet bevarande- och utvecklingsplanen är inte bindande men ska ge vägledning för beslut om hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. En översiktsplan ska hållas aktuell. Kommunen ska minst en gång under tiden mellan två ordinarie val till fullmäktige pröva om översiktsplanen är aktuell (aktualitets-prövning). Genom aktualitetsprövningen ges en framtida möjlighet att ta ställning till det som lyfts i bevarande- och utvecklingsplanen.

Underlaget har kulturmiljöperspektivet i fokus. Vid konkreta ärenden kommer detta att vägas samman med andra intressen som till exempel energiförbrukning.

Att montera solceller på en byggnad med särskilt höga kulturhistoriska värden kommer fortsatt vara lovpliktigt efter ändring av Plan- och bygglagen som träder i kraft 1 december 2025. Lovplikten innebär i sig inte något förbud utan lyfter fram behovet av en dialog mellan sökande och kommunen liksom prövning av lämplighet, gestaltning, utförande m.m. Inom områden som är utpekade för sina kulturhistoriska värden, som t.ex. världsarvsområdet, kommer lovbefrielsen inte att gälla utan lovplikt gäller för till exempel alla fasadförändringar och det som idag benämns attefallsåtgärder. Enligt lagändringen ska kommunen i översiktsplanen redovisa byggnadsverk, allmänna platser och bebyggelseområden som är särskilt värdefulla. Kommunens syn på vilken hänsyn som krävs för att tillvarata de särskilda värdena ska framgå av översiktsplanen. Karlskrona kommun håller på att planera för hur vi ska redovisa miljöer med kulturhistoriska värden för att följa det nya lagkravet, bevarande- och utvecklingsplanen är en del i detta arbete.

Övriga inkomna yttranden

Anonym person har inkommit med följande synpunkt via kommunens hemsida

Det går inte att läsa den digitala bevarande och utvecklingsplanen. Jag ser en bild av en småbåtshamn. När jag klickar på Starta, händer ingenting. Vänligen publicera planen i ett format som går att ta del av. T.ex pdf.

Anonym person har inkommit med följande synpunkt via kommunens hemsida

Hej! Jag skulle jättegärna läsa bevarande- och utvecklingsplanen för världsarvet. Tyvärr går inte det. Den är publicerad som ett interaktivt - spel? - på hemsidan. Finns inte som pdf eller dylikt. Går inte att själv spara som pdf eller dylikt. Min datorskärm är 5x9 cm stor och det är omöjligt att tillgodogöra sig utredningen i så litet format. Det är säkert jättekul att tillverka ett sådant interaktivt dokument - ifall man gillar datorspelsprogrammering - men den presentationsformen är helt kontraproduktiv om man vill ha en demokratisk handläggning av ärendet. Tror ni att majoriteten av de som intresserar sig för kulturmiljö är datorspelare med jätteskärmar och bredband? Det tror inte jag. Jag tror att majoriteten av intressenterna är digitala analfabeter i de högre åldrarna (t.ex jag själv). Kan Karlskrona Kommun i demokratins namn vara vänlig att publicera bevarande- och utvecklingsplanen för världsarvet som textdokument, i lagom storlek så att det/de går att ladda hem för utskrift på egen skrivare?

Anonym person

Jag försöker läsa rubricerade plan. Det går inte. Klickar på länken till digital plan. Får en bild av småbåtshamnen. Klickar på Start. Ingenting händer. Har försökt många gånger, laddat om sidan, börjat om, osv. Vänligen publicera planen i ett format som fungerar. T.ex pdf. Inte YouTube. Inte film. Inte något som kräver stor fiber-kapacitet. Inte något som inte går att pausa. Inte något där länkar inte fungerar. Kort sagt: inte liknande er översiktsplan, som är ett gytter av länkar, totalt oöverskådlig, men epilepsi-inducerande. Betänk att många (en majoritet?) av intressenterna i världsarvet är "äldre" med mindre kunskap om häftiga IT-lösningar än vad tonåringar har.

Kommentar: Karlskrona kommun har valt att göra en digital produkt med förhoppning att den ska vara lättillgänglig och lätt att använda. Det kommer även att publiceras en pdf av underlaget på kommunens hemsida när planen är antagen. Varje sida i planen har en utskriftsikon i nedre högra hörnet. Där kan man välja att skriva ut aktuell sida alternativt ladda ner den som en pdf. Bevarande- och utvecklingsplanen har förtydligats med information om utskriftsfunktionen efter era synpunkter.

När man klickar på "Start" så kommer man till planens första sida som utgörs av drönarfilmer. För att komma vidare i planen trycker man på någon av de andra flikarna i menyraden. På kommunens hemsida finns en informationsfilm om hur man lättast tar del av bevarande- och utvecklingsplanen digitalt.

Y.S

Med hänvisning till tidigare inskickade samrådssynpunkter 2024-11-29 så kompletteras det med kortfattade granskningssynpunkter i samma "spår".

Avgränsning: Motivet till att exkludera stora och väsentliga delar av Världsarvet har utökats och angetts med att det är p.g.a. "världsläget". Vad som i det avseendet hindrar att historiska världsarvsobjekt (-attribut) på militärt och industriellt skyddsområde tas med är högst obegripligt. Att tydligt deklarerat att det kommer med i nästa tidsplanerade fas för att åstadkomma en fullständig helhet i planen är ett måste. Intill att den kompletteringen kommer fram så behövs ett tydligt tillägg i rubriken att den bara omfattar "..... , *Den civila staden.*" Att fastighetsägare som FortF, Statens Fastighetsverk och Saab Kockums har detaljerade riktlinjer att följa kan inte hindras av att allmänheten har begränsat tillträde till dessa områden. Som kommentar på Världsarvsbeskrivningen kan påpekas att slutningsmuren aldrig har varit något hinder för innevånare i staden att röra sig fritt emellan i fredstid, utan det va en tänkt avgränsning mot fienden vid krig som aldrig blev fullbordad pga höga kostnader och begränsad effekt ihop med vapenutvecklingen.

Kommentar: Förslaget om att förtydliga att underlaget berör den civila staden har gjorts till granskningen. Ytterligare förtydliganden och ändring av rubrik har tagits i beaktande men anses inte nödvändiga. Även om marinbasens och SAAB Kockums område inte ingår i bevarande- och utvecklingsplanen så finns det ett gediget skydd då hela området är riksintresse för kulturmiljövården och ett flertal av byggnaderna är enskilda eller statliga byggnadsminnen. Därutöver omfattas av flertalet av byggnaderna av förvanskningsförbudet i Plan- och bygglagen. I underlaget har det även förtydligats att hela världsarvet inklusive buffertzonen utgör ett bebyggelseområde med särskilt höga kulturhistoriska värden vilket genererar en utökad lovplikt.

Sändlista vid granskningen

Kommunstyrelsen
Kommunledningsförvaltningen
Drift- och servicenämnden
Funktionsstödsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Äldrenämnden
Kunskapsnämnden
Arbetsmarknadsnämnden

Kommunala Pensionärsrådet
Brottförebyggande rådet
Kontaktperson för synskadade
Räddningstjänsten
Affärsverken Karlskrona AB
Visit Karlskrona

Länsstyrelsen
Försvarsmakten
Polismyndigheten Region Syd
Blekinge museum
Marinbasen
Statens Fastighetsverk
Fortifikationsverket
Saab Kockums

För kännedom:
Blekinge läns tidning
Sydöstran

Gamla Karlskrona
Fastighetsägarna Syd AB
Företagarföreningen KFH
Karlskrona Centrumförening
Björkholmens byalag
SETI (Saltö Ekholmens Trädgårds-
och Intresseföreningen

Forell Fastigheter
Utklippan Fastigheter

Y S

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Kristina Stark
förvaltningschef

Anna-Karin Skiöld
bebyggelseantikvarie